

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egész évre — 10 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben házas kordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 8 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 10 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnepnapok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kizárólag visszajáró
 vagy megfizetésre nem vállalhat.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egész évre 10 kor.

NAGYVÁRAD, május 25.

Bűnhődés.

Az általános szavazati jog föltétlenül a szociáldemokrácia kezébe adta Franciaországot, egy időre Németországot és most legutóbb Ausztriát.

Nézetem szerint mindenhez kell szakértelem. A szabó nem csinálhat fazekat, a hajdu nem lehet harangöntő és a kefekötő nem állíthat elő lokomotívumot. A vallás meg a politika sokat szenvednek amiatt, hogy ezt a szimpla igazságot az emberek nagy része nem respektálja. Mindenki azt hiszi magáról, hogy valláshoz meg politikához ért. Pedig ha ez így volna, nem volna szükség sem iskolára, sem tömlőcre.

Az általános szavazati jog a törvényhozást teljesen azok kezébe szolgáltatja, akik ahhoz nem értenek, mert nem is érthetnek. Az az elv, hogy a ki jó volt katonának, az jó szavazónak is, merőben hamis. A legjobb katona lehet a legrosszabb törvényhozó és megfordítva. Az, hogy az általános szavazati jog mellett lehetetlenné válik a vesztegetés meg az erőszakoskodás szintén megcáfolt tétel nagyon régen.

Ha tehát a törvényhozás jogérzékét, hazai multunk ismeretét, tudást, műveltséget, lelkiismeretességét, felelősségérze-

tet és jellemet követel az emberektől, akkor ezt a munkát tudatlan, lelkiismeretlen, haszonleső, hazai multunk hagyományaira mit sem adó, politikai felelősséget nem ismerő, tudatlan tömegek kezébe adni valóságos nemzetelleni mérnyelés.

Hogy pedig a nagy tömeg igen nagy része, sőt ma a legnagyobb része ilyen nyomoruságos színvonalon áll, tanúsítja az, hogy éppen a társadalmi rendet fel-forgató szociáldemokratákat küldi a parlamentbe s ez által igazolja azt a fel-fogást, hogy a mindig kevésbé művelt és kevésbé mérsékelt elemek kezébe kerülő parlamentek lejárták magukat és nem érdemlik meg az érettség hozott anyagi áldozatokat.

Mert ugyan ki fogja ma elismerni, hogy a szociáldemokrácia elveire politikai rendszert értelmesen alapítani lehessen? Ahol az összes munkaeszközök felett való tulajdonjog átmege az összes nemzet kezébe — és a legalsóbb rendű népség rendelkezése alá, lehet-e ott iparról, kereskedelemről, hitelviszonyok szilárdságáról beszélni is? Ahol a gyermekeket az állam idomítja, s a szülők minden felelősség és gond alól megmentve, a szabadszeretlem posványában fetrengenek s a közfelfogás ezt erkölcsnek nevezi, lehet-e ott állandóságról, megbízhatóságról még csak álmodni is?

Nos hát ahol egy egész nemzet törvényhozása ily kezekbe kerülhet, — ott a nép teljesen éretlen és ismét mondom éretlen ahoz, hogy maga szabjon törvényt magának.

Engem nem hoz zavarba az, hogy pl. Ausztriában ma még a parlament legnagyobb pártja a keresztény szociálisták. A szociáldemokrácia teljes felülkerekedése csak idő kérdése, mert a néptömeg a maga egészében fejletlen és megbízhatatlan. Ilyenné tette a liberalizmus, mely az egyház befolyását a nemzetek nevelésében a minimumra redukálva, megrontotta a polgárok gondolkozásmódját gyökeresen.

A históriát visszacsinálni nem lehet. A kiszípolyozott népnek kenyér kell, a tudatlan népnek minden nagyszájú, üresfejű, sokat ígérő agitátor imponálhat. Már pedig a liberalizmus alatt ilyen alakokkal megtelt a közélet. Az elkövetett politikai bűnökért bűnhődni kell, mert a politikában bocsánat engesztelődés nincsen.

Az egész nyomoruságban az a szerencse, hogy a szociáldemokrácia nem mutat fel lángészű nagy alakokat, maguk a vezetők pedig durvák, nyersekek, visszataszító modoru, kiállhatatlan stílusú népség, amely sokkal több józan eszű embert kiüz a pártból, semhogy hódítani tudna. Még nagyobb előny, hogy a vallás ellen is hadakoznak. Az emberiség többsége atheista nem lesz sohasem és

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A lány . . .

Igy szóltál: »Nem szabad szeretned.
 Gazdag vagy s én koldus leány.«
 Sirtam, zokogtam, s sdekeltem
 Hiába, nem hajtál reám.

Azután messze elbolyongtam
 Remény nélkül az életen.
 Az ág megtépett, tüske megszurtt,
 Minden felesküdt ellenem . . .

Koldussá lettem, mint te hajdan . . .
 Nincs senkim, s ammim csak szívem
 Légy hát enyém mostan leányka!
 Oh szólj, szabad reménylenem?

És szólj fagyosan és kimérten:
 »Sajnál ak, nem lehetsz enyém.
 Igaz, hogy te koldussá lettél,
 De én már nem vagyok szegény . . .«

Siliga Ferenc.

Egy naplótöredék . . .

Irtá: Várady István.

I.

»Amikor lenyugosznak a belső szobában s reám parancsolnak, hogy feküdjem le, engedelmeskedem. Végigfekszem hóhéhr ágyamon. Kezemet ráteszem lázas homlokomra . . . Illalántékon érzem, mily erősen tódul a vér fejembe . . . Viziókat látok . . . Te forogsz veszélyben . . . Elrabolnak tőlem . . . Nem, nem engedek! Ki ugrom az ágyból, rohanok az ablakhoz, föltépem szárnyait . . . nincs semmi, semmi baj. Olyan nyugodt vagyok, hiszen a hold szelid fényéből Te mosolyogsz reám . . .

Jöjj csodás leventém, kicsi lánykád epedve vár . . . Az előbukkanó csillagokban Téged látlak föltünni, suttogásaiból a Te szerelmes szavaidat hallok, az euyhe szellőről azt hiszem, a te kezeid simogatják hullámos hajamat, a nyájas Holdból a Te tekinteted mosolyog reám. S ilyenkor olyan, de olyan boldog vagyok . . .

. . . Aztán leülök írni, elmondom fájdalomamat annak az érzéketlen papirnak. Ha tudnád mily erősen szeretlek, nem engednék, hogy ennyire gyötörjem magam. Hiszen Te olyan jó vagy! Vagy csak én látlak jónak? Körülöttem mindenki kerüli még csak nevednek említését is. A szálló hírek ellenőrizhetetlenek . . . és . . . és ha mindenkinek rossz vagy, ha mindenki sarat dob reád, én fehérnek látlak, hiszen hozzám Te jobb vagy, mint a többiek valamennyien . . .

Nem irok ma többet, pihenni vágyom. Pihenni . . . Csak akkor tudnék igazán pihenni . . . Jöjj csodás leventém, én tündöklő Napom, jöjj édesem, kicsi leánykád epedve vár! Jöjj!

E sorokat nem valami leányismerősöm fiókjából szedtem ki. A mult évben otthon nyaraltam jó öreg szülőimnél. A padláson egy nagy ládában egy csomó könyv és irat között találám. Régi irás. Mintha ismertem volna a kézvonásokat, de hasztalan kutattam, nem jöttem rá, kinek az álmait örökítik meg. Öt nővérem

VALÓDI PANAMA-KALAPON

Ófalf Kálmán
 Finom úri divat üzlete
 Nagyvárad, Fő-utca 3. TELEFON 672.
 Kalapokban Európa legjobb készítményei: SZABOTT ÁRAN NELLETT

KIZÁRÓLAG SAJÁT KÉSZÍTMÉNTŰ URI FEHERNEMŰEK

PELIKAN ÉS GYUKITS
 CSÉKNYI UDVARFARAGÓK FORAKTÁRA.

az üldözött vallásnak mindig leez annyi mártírja, amennyinek vére a zsarnokok trónját feldönteni bírja.

A vörös rémmel azonban meg kell küzdeni. És nem kell prófétai erő hozzá megjósolni azt a rengetegeket pusztítást, amit ezek a gonoszul nevelt emberek az emberiség szellemi és anyagi javaiban véghez fognak vinni.

Éppen úgy, mint a francia XV. Lajos korának erkölcstelen materializmusa meghozta a forradalom rémnapjait, éppúgy hozza meg a közel jövőben a ledér, pénzvágyó, jellemtelen, liberalizmus plutokrata léhasága az általa felidézett szociáldemokrata forradalom véres napjait.

Az általános választójog behozatala a hanyatlás szimptomája, a társadalmi rend felbomlásának a nyitánya. Nagyon természetes, hogy egész másként állna a dolog, ha 1848. óta a nemzeteket nem a liberalizmus hazugságaival áltatták volna. De mert a nép a korrupciót, a lelkiismeretlenséget megszokta, minden jött-ment »apostol«-nak, aki a papok és urak ellen izgat, hitelt ad, mert ezek gonoszságait felismerni meg nem tanulta, — az általános szavazati jog ily körülmények között mindenütt megdöbbentő eredményeket hozhat létre és csakis rombolhat.

És minálunk mit fognak elérni ezzel a panaccának gondolt fikcióval?

Csak szétmállást és válságokat.

Adj a Isten, hogy ne úgy történjék.

Gedeon.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 25.

Elnök: Justh Gyula.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után következik a cselédtörvény tárgyalásának folytatása.

Nagy György: Szükségesnek tartja a gazda és cseléd közti jogviszony szabadságát. Követelik a megváltozott viszonyok a tért hódító szocialisztikus szellemet. De mindemellett nem találja időszerűnek, mert a nemzet első sorban más feladatok végzését várja, úgy az alkotmánybiztosítékok felállítását. Időelőttinek tartja a törvényt, mert a gazdákat először megfelelő törvényekkel erőssé kellett volna tenni, hogy az új terheket elviselhessék. A módosítások reményében a javaslatot általánosságban el fogadja. (Élénk helyeslés.)

Buza Barna: Előre kijelenti, hogy a javaslatot elfogadja s ezzel azonban nem jelenti azt, hogy támadni fogja a javaslatot, mint az előtte szólók. (Derűtlenség.) A függetlenségi pártot ért támadásokat utasítja először vissza. Fellel Bródi Ernőnek és társainak, kik még Irányi Dánielt is maguknak foglalták le.

Bródi Ernő: Foglald le te is. (Derűtlenség.)

Buza Barna: Amint hogy kisajátították maguknak a demokráciát is. Bizonyítja, hogy a függetlenségi párt nem tért el Irányi elveitől. Hisz az 1876-iki javaslatot sem tartották az akkori függetlenségi elvetendőnek, csak a szükséges javításokat követelték benne. Az akkori és jelen javaslat párhuzamba állításával bizonyítja állításait. Az aki ellenzi azt, hogy a gyermekcseled, tehát a 18 éven aluli, gazdája által megfenyíthető legyen, az a legnagyobb ellensége annak a gyermeknek. Csakis a házi fegyelem adhatja meg csak a gyermeknek a jó erkölcsös nevelést. Azt hiszi, hogy most eléggé bebizonyította, hogy a függetlenségi párt nem tért el az Irányi Dániel eszméjétől, elveitől. Még egy megjegyzése volna és ez az, hogy konstatálja: hogy Bródi Ernő ennél jobb javaslatot is tudna teremteni. Percenkben kifejezve, az amit Bródi akar, az 50 százalékban benne van ebben a javaslatban.

Aztán foglalkozik azokkal a felszólalásokkal, melyek a gazdák terheit akarják. Nem a gazdák terheit csökkenteni, hanem azok jövedékét szaporítani kell. Van is arra száz és száz féle mód és kell is a gazdák helyzetén javítani, de nem ám a cselédek rovására. Hisz ha védeni akarjuk a gazdákat, védhetjük őket sok minden ellen, de ne a cselédek ellen, mert ez nagy kárt okozna a gazdáknak és a helyzetükön nem javítana. A javaslatot örömmel elfogadja. (Élénk helyeslés.)

Elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után.

Hodza Milán: Buza mai felszólalását reakciónak tartja s határozottan elítéli. Tiltakoznak a javaslat ellen a gazdák, tiltakoznak a javaslat ellen a munkások. Hát akkor miért akarják a javaslatot minden áron keresztül vinni. Hosszasan foglalkozik a szociálpolitika kérdésével.

Elnök többször figyelmezteti, hogy szóljon a tárgyhöz.

Förster Ottó: De ha nem arra készült.

Hodza Milán: Nem kérek tanácsot, hogy mire készüljek.

Förster Ottó: De ez hiába való is volna.

Hodza Milán: Röviden befejezi beszédét.

A javaslatot nem fogadja el.

Hellebranth Géza: A termelést az izgatók veszélyeztetik. Ez ellen óv a javaslat s azért elfogadja.

Interpellációk.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter válaszol több interpellációra. Vajda Sándor interpellációjára a nagysomkúti, szilágycsehi és krasznai választás visszaélései tárgyában kijelenti, hogy a megtartott vizsgálat Vajda vádjait valótlannak tüntette fel.

A választ a Ház tudomásul vette.

Hodza Milán interpellációjára a nyitrai megyei választási névjegyzék tárgyában kijelenti, hogy Hodza panaszát sem igazolta a vizsgálat.

Ezt is tudomásul vették.

Rakovszky Béla a miniszterelnököt interpellálja Brankovics pátriárka ügyében.

Kiadták a miniszterelnöknek az interpellációt.

Szkicsák Ferenc több árvamegyei bevándorlott kiutasítása miatt interpellál.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter: Kívánja, hogy igazak legyenek Szkicsák vádjai, és ő példásan megbünteti a vétkes hatóságokat.

Halász Lajos dr. elhalasztotta interpellációját.

Az ülés vége 3 órakor.

Az urszádi választás.

— A megyei igazoló választmány ülése. —

Ismeretes a közönség előtt az urszádi megyebizottsági tagsági választás, a mikor a függetlenségi párt jelöltjével, dr. Krüger Aladárral szemben az ugynevezett megyei párt a maga közegeivel *Tempeleán* Dezsőt forszírozta

van férjénél. Ők irták volna? S melyik az öt közül? És ki volt a »levente«? Valamelyiknek a férje? Vagy talán más? Vajjon nem az édesanyám álmai? Ah, hova gondolok...

Amint ily módon tűnődtem, egyszerre csak hangokat hallok.

— Jöjj le, keresnek, szól az én édes, öreg jó anyám.

Bizonyára valamelyik falusi bácsi óhajt látni — gondoltam magamban. Négy nap óta mióta hazajöttem, hol az egyik bácsi, hol a másik néni keres föl. Egyik ölében hordozgatott gyermek koromban, a másik fűrésztgetett, a harmadik fölpanaszolta, hogy akkor... régen... megdézsmáltam egyetlen almafáját.

A sürgönykihordó volt a közeli városból. Sürgöny nekem? Talán szokatlan a sürgöny. Izgatottan bontottam föl.

»Szidike meghalt. Oda vagyok. Szerencsétlen Dénesed.«

Ha a villám csapott volna mellém, nem lehettem volna jobban megrémülve. Dénes, az egyetlen igaz, jó barátom. Sokáig küzdöttünk

együtt, pár évvel ezelőtt aztán elválasztott a sors egymástól... Szegény Szidike — zokogtam, mint egy kis gyermek.

Az anyám nem sejtette a veszteséget, ijedten karolt át s látva könnyeimet, velem sirt. Mi a baj? Mi lett? — tördelte kezeit kétségbeesetten.

— Csomagoljon édes anyám, utazom!

— Még ma?

— A legközelebbi vonattal... Szegény Szidike... Szegény özvegy Dénes...

Másnap már a ravatalnál állottam. Az én Dénesem a fájdalom sulya alatt megtört, lelkében meghasonlott önmagával. Nem vett észre senkit, nem figyelt semmire, kétségbeesetten zokogta elhunyt neje nevét s csupán az én szavam hallgatta. Nekem minden lelki erőre szükségem volt, hogy enyhét, vigaszt nyújtsak fájdalomára.

Temettünk... Én is temettem...

II.

Az idő, a munka behegesztette a férj bánatos szívét. Tűzhelye, két piciny gyermeke anyát kívántak. Bus özvegye alatt gyakran

keresett fel soraival, ha tehetett meg is látogattott. Így telt egy fél év. Akkor már a körülmények parancsolólag léptek fel s a fájdalom nyomán csak az emlék maradt meg.

Iroasztalom mellett róttam a sorokat. Alapos hűlés gyötört s izzadva böngésztem az előttem heverő aktákat. Nyilott az ajtó. Ó lépett be, Dénes. Egymás nyakába borultunk.

— Hogy vagy? Miért nem értesítettél? Hogy jössz te ilyen sürgős munkaidőben? És a gyermekek?

— Minden rendben van, ne aggódj. De előbb kínálj meg egy pohár cognaccal, mert cudarul átáztam.

— Zsuzsa néni! Itókat és harapni valót. Dénes ur van itt.

Kipirult, mosolygó arccal rohant be az én hűséges öreg cselédem, akit hazulról vittem magammal. Neki rontott a Dénes didergő kezének s megakart csókolni. Ráncos arcán végig futtak az öröm könnyei, aztán szaladt ki a konyhába, hiszen ma az ebédre nagy gondot kell fordítani.

— Mit jelentsen ez a tartózkodás? Miért

Az érmelléki Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

keresztül. Milyen eszközökkel, azt mutatta a választás ellen a függetlenségi polgárok részéről beadott felebbezés, melyben a visszaélések és szabálytalanságok egész seregét hozták fel. Többek közt leszavaztattak olyanokat, a kik a szavazás helyén meg sem jelentek s nagy buzgalomban két szavazócédulával többet adtak le, mint a hányan a választásnál részt vettek.

A felebbezés tárgyában tegnap határozot: a megyei igazoló választmány. Jelen voltak Nadányi Károly elnök, Erős Rezső, Pally Lajos, Balásházy Iván, Szunyogh Loránd.

Balásházy Iván előadó ismertette a felebbezést. Jelentéktelennek tartja a felebbezésben felhozottakat, mert a szabálytalanság dacára a többség világos. A felebbezés elutasítását és a választás igazolását indítványozza.

Erős Rezső nem fogadja el az előadó javaslatát, olyan nagyfokú szabálytalanságokat hoz fel a felebbezés, hogy azok felett láthatlanba napirendre térni nem szabad. Urszádon az előbbi megyebizottsági választás alkalmával, amikor a függetlenségi jelöltnek volt többsége, szintén kettővel több volt a szavazócédula, mint a szavazó s akkor ez alapon megsemmisítették a választást; most sem lehet más eljárást követni. Amennyiben a többség nem volna ezen a nézetten, minden esetre vizsgálat rendelendő el arra a körülményre nézve, hogy két olyan egyén szavazata is szerepel, akik a választásnál jelen nem voltak. Mindaddig, míg ez a kérdés tisztázva nincs, a választás nem igazolható.

A kérdéshez még többen szóltak hozzá. Pally Lajos az előadó javaslatát pártolta. Szunyogh Loránd elismerte, hogy a jelen nem volt egyének leszavaztatása szabálytalanság, de mert szerinte az igazoló választmánya csak arra terjeszkedhetik ki, hogy az elnök helyesen járt-e el javasolja, hogy Tempeleán választása igazolassék, a jelen nem lévők leszavaztatása miatt pedig más, illetékes fórumnál keresendő jogorvoslat.

Erős Rezső: Két rendbeli szabálytalansággal is állunk szemben, a melyek közül az egyiket, hogy több cédula adatott be, mint a hányan leszavaztak, maga a választási elnök is elismerte a szavazásról beadott jelentésében.

Ily körülmények közt a választást jóváhagyni nem lehet, hanem függőben kell tartani és a vizsgálatot elrendelni.

Az előadó megjegyezte, hogy a multkori választáskor a két szavazat különbség döntő volt az eredményre, erre való tekintettel az elnök akkor ki is mondta az eredményt, míg most a két szavazat nem változtatott a végeredményen semmit s az eredményt ki is jelentette.

Szavazásra kerülve a sor, szótöbbséggel az előadó javaslatát fogadták el. A határozat ellen Erős Rezső felebbezést jelentett be s így a hirhadt választás ügyében a bíráló választmány fog dönteni.

Vasut Debrecen és Nagyvárad között.

— A közigazgatási bejárás. —

Egy évtized óta minden évben pontosan megjelent a lapokban, hogy a kereskedelmi miniszter a Debrecen és Nagyvárad között tervezett villamosvasutra meghosszabbította az előmunkálati engedélyt. A vasutból azonban nem lett semmi.

Pedig erre a vasutvonalra nagy szükség lenne. Nemcsak azért, mert a két nagyváros között megfelelőbb összeköttetést létesítenie, hanem főként azért, mert nagy, vagyonos, fejlődésre képes biharmegyei községeket vonna bele a forgalmi hálózatba, amelyek eddig elvannak zárva a fejlődéstől, éppen az által, mivel távol esnek minden vasutól s közutai sem a legjobbak.

Ugyilátszik, hogy rövid időn belül megszűnnek ezek az állapotok s ez a gazdag, nagy vidék vasuthoz jut s ezáltal gazdasági fellendülése biztosítva lesz.

Már említettük, hogy Gerster és Török fővárosi vasutépítők tervbe vették a debrecen—nagyvárad vasutvonal kiépítését s pár nap óta már tartják is a vasut közigazgatási bejárását. Az ejsz napon Debrecenben, a másik napon Derecskén tárgyaltak az érdekeltekkel s tegnap pedig Biharvármegye székházában folytatták a közigazgatási bejárást.

A közigazgatási bejárás tárgyalásait Hegyeshalmi Lajos miniszteri osztálytanácsos vezette. Jelen voltak a tárgyalásoknál Novák Bertalan m. államvasuti főfelügyelő, Fésűs Kálmán m. á. vasuti főmérnök, Marguli Károly m. á. v. ellenőr; Biharmegye közigazgatási bizottsága részéről: dr. Miskolczi Ferenc alispán, Varró Domokos kir. főmérnök; a hadügyi kormány képviselőjében Paul Vilmos műszaki százados, a kolozsvári vasuti üzletvezető-ségtől: Herczegh Lajos és Verő Zsigmond oszt. mérnökök; a m. kir. kulturmérnökségtől Szeszich Elek főmérnök; a nagyvárad vasut-állomás részéről Butyka Lajos állomásfőnök és Tolnay Miklós fűtőházi főnök; továbbá Nagy Márton központi- és dr. Czifra Kálmán mezőkeresztesi főszolgabírók, dr. Schwarcz István kisszántói nagybirtokos, valamint, Nagykereki, Nagyszántó, Kiskereki és Biharpuszpöki községek képviselői.

Hegyeshalmi Lajos min. oszt. tanácsos mint elnök, ismertette a kérdést s az egész tervezetet. E szerint a vasutra, amely rendes nyomtávolságú, gőzüzemű helyi érdekű vasutvonal lenne, alternatív tervek vannak, amelyek egyike jórészen eltér a másiktól.

Az első terv szerint az új vasut a debreceni vasutállomásról indulna ki s a vágóhid mellett Hosszu-Pályi községbe futna, amelynek megkerülésével Sóstóra jutna, ahol állomás lenne. Innét azután folytatólag Biharmegye egyik legvagyonosabb részét: Esztár, Pocsaj, Kismarja, Nagykereki, Nagyszántó, Kisszántó községeket érintené s Bihar-Puspöki állomásra futna be.

A másik terv szerint Debrecentől Derecskéig a meglévő vicinális vonalat használná az új vasut; Derecskétől azonban Komjár községbe, ismét a Sóstóhoz s Esztár községbe irányítanák az új vasutat, s Esztár községtől Bihar-Puspökiig az előbbi terv szerint építenék a vasutat, vagyis Pocsaj, Kismarja, Nagy-Kereki, Nagy-Szántó és Kis-Szántó érintésével.

Az építési költség mintegy 4 millió ko-

e nyugtalanság? — kérdeztem, mikor láttam, hogy nem találja helyét.

— Ül le és hallgass meg... Valahányszor valami nagy dologba fogok, tervemet Veled közlöm. Nincs senkim a világon, csupán két kicsiny gyermekem s Te. Szükségem van reád.

— Minek ez a körülutazás? Csapj a szeg fejére.

— Jól van jól. Hát persze. Ugy lesz a legjobb. Azt akarom, azaz kérni jöttem valamit Tőled. Azaz nem is valamit, de —

— Ne kertelj barátom, mert leöntelek.

— Öcskös! — szólt felállva. Ismered egész multama, ismersz engem, ezennel ünnepelesen megkérem a hugod kezét!

Természetesen meg voltam lepve. Egy hugom volt még csupán hajadon, a többi már asszony volt.

A meglepetéstől dadogva feleltem.

— Édes pajtás én... de ez a kérdés nem tartozik egészen hozzám. Végtelenül szerencsésnek s boldognak érzem magam, hogy egy ilyen embernek a kezeibe... de —

— Ne kertelj, mert kilöklek, — szólt türelmetlenül. Igen, vagy nem?

— Persze, hogy igen. Hogy a mennyekbe ne.

— Nohát ezt akartam tudni. Punktum.

— Már megengedsz, de nem egészen punktum. Tudod fiam már itt másnak is van beleszólása.

— Igen, az öregeidnek, meg aztán neki.

— Első sorban neki. Ha ő úgy akarja, az öregeim felől én garanciát nyújtok.

— Nos hát, ha már eddig vagyunk, akkor

menjünk egy lépéssel előbbre. Kérj magadnak néhány napi szabadságot. Most a legközelebbi vonattal utazzunk el hozzátok. Miután hugod éppen olyan jól ismer engem, mint én őt, nincs mit teketóriáznunk. Holnap után vasárnap. Megtarthatjuk az eljegyzést.

— Teringettél! Ez aztán határozott beszéd. Itt a kezem. Ugy lesz.

— Fiam, most tíz óra. Tizenegykor indul a vonat.

— Jól van. Zsuzsa néni! Zsuzsa néni! Jöjjön már.

— Mi a baj, miért ez a lármás hang? Mit tetszik parancsolni? — jött be száját törölgetve az öreg.

— Haza megyünk Zsuzsa néni. A Dénes ur —

— Elveszi a Boriska kisasszonyt.

— Ejnye de a fején találte a szöveget. Honnan tudta?

— Hát csak úgy gondoltam, amikor az ajtón belépett, mert nem úgy viselte magát, mint mákor.

— No jól van Zsuzsa néni. Ezt a levelet elküldi a főnök urnak. Aztán csomagol s elzár mindent.

— Csak nem —

— De igen Zsuzsa néni. Haza viszem magát is. Otthon sok lesz a dolog s édes anyámnak szüksége lesz magára.

Se szó, se beszéd, Zsuzsa néni oda ugrott a Dénes nyakába s sirt örömeiben.

— Zsuzsa néni, ne legyen gyerek. Így lelkünk a vonatról. A levél meg itt marad.

— De nem addig van? Nem azért főztem

én azt az ebédet, hogy senkise egye meg. Egy tapodtat sem megyünk délutánig. Nem bánom én ha meg is tetszik haragudni, de nem engedem, hogy az a jó ebéd kárba menjen.

És hogy Zsuzsa néni fütyölt, nekünk ugy kellett táncolni. Addig tipegett ide-oda, míg szerencsésen lekéstük a vonatot. Pompásan ebédeltünk s csak délután utaztunk haza nyugodtan...

III.

A zöld zsalus falusi lakban hangos kacaj, muzsikaszó járta. A Dénes lakodalmára, a hugom férjhezmenetelére gyűlt egybe a vendégsereg. Valamennyi sógorom, nővérem jelen volt. Én az agglegény úgy néztem ki köztük, mint buza között a szirmait elhullutott pipacs. Viritottam.

Ezt az együttlétet használtam föl, hogy megtudjam, az a kérdéses naplótöredék, amely egykor a padláson kezembe akadt s amely most ez alkalomra a zsebemben hevert, kinek az álmait rejtegeti? Soha jobb alkalom nem kínálkozott volna, mint most. Ennyit egy csapásra sohasem talállok együtt. Kezdem a legidősebb nővéremnél, Arankánál.

— Aranka! Valami ifjúkori emléked van nálam... Leányálmok, amiket akkor bizonyára vánkösöd alatt rejtegettél s könnyeiddel öntöztetted. Meg kell vallanom, szépen irtad... Hát olyan nagyon szeretted?... Ne pirulj miatta. (Hasztalan vártam az áruló arcot.) Nálam van. Odaadjam?

— Kérlek.

— Ime, örülj neki. Régi, kedves emlék.

rona lenne, amelyből ha a kincstár és az érdekelt birtokosok és községek a kereskedelmi törvénynek megfelelő 35 százalék hozzájárulást fedezik, az esetben a vasut kiépítése biztosítva lenne. Az államkincstár előreláthatólag 18—20 százalékot elvállal, ezen esetben az érdekelt birtokosokra és a községekre mintegy 15—17 százalék hozzájárulás jutna, amit törzsrésztvények ellenében fizetnének be.

Az egyes községek már is nagyobb összeg megajánlásáról nyilatkoztak; Konyár, amelynek közútja sem igen van, mintegy 100,000 koronát ajánl fel; azonkívül Dereeske, Esztár, Pocsaj, Kismarja szintén tetemes összeggel járulnak a vasutépítéséhez.

A tárgyalások folyamán az érdekeltek csekély módosításokkal elfogadták a tervet.

Bihar-Püspöki község határában az eredeti terv szerint az új vasut a közlegető közepén ment volna s azt teljesen ketté osztotta volna.

Ez ellen felszólalt *Herczegh János* közs. jegyző, mert ez által a község legelője tönkre lett volna téve. A bizottság méltányolta is a felszólalást s új irányt adtak itt a vasutvonalnak, hogy az csak egy kis csúcsát vágja ketté a közlegetőnek s nagyrészen a bihari vasut pályatestével párhuzamosan lesz építve.

A jegyzőkönyv aláírása után a közigazgatási bejárás véget ért.

Egy urileány tragédiája.

Az élőholtak kastélyának most ismét szenzációja van, mely szánalmat kelt az előidézőjével szemben.

Egy intelligens család gyermekét juttatott a sors az élő s minden értelem nélkül mozgó emberek közé. És most ez a leány egy őrizetlen pillanatban véget akart vetni életének. Az esetről adjuk a következőket.

Ezelőtt mintegy két évvel Bihar megye egyik intelligens családjában a legidősebb leány *Etelka* oly magaviseletet tanusított, mely

általános megbotránkozást keltett. A család a leány viselkedését nagyfokú idegességnek tulajdonította s megkísérelte a gyógykezelését. A beteg leányon azonban semmi változás nem volt észrevehető, abnormális viselkedéséből végre is konstalálnia kellett a családnak, hogy a leány nem testi, hanem lelki betegségben szenved, melyből gyógyulást nem nyerhet soha.

A leány folyton öngyilkossági gondolatokkal foglalkozott, sőt többször meg is kísérelte, hogy véget vessen életének.

A család tagjai állandóan mellette voltak s őrizték, nehogy végrehajtsa borzalmas tervét. Végre is belátták azt, hogy a család körében nem maradhat teljes biztonságban a leány s bezsállították az elmeorvóházba.

Két év alatt állandóan öngyilkossági eszmékkel foglalkozott a leány, azonban azt végrehajtani nem tudta, mert ápolói állandóan ügyeltek rá. Az utóbbi hónapokban úgy lát szott, hogy lemondott borzalmas tervéről a leány s e miatt a szigorú ellenőrzést némileg gyengítették s ennek tulajdonítható a borzalmas tett, melyet a leány tegnap elkövetett.

A leány az elmeorvóház II. pavillonjában az első emeletén van elhelyezve. A beteg leány szobáját az ápoló tegnap reggel nyitva hagyta a szoba szellőztetése végett. Az ablakok kinyitása után az ápoló magára hagyta a beteg leányt. Az egyedüllétet a leány arra használta fel, hogy az ablakon keresztül kiugrott. Az ugrás igen veszélyes volt. A leány súlyos csonttöréseket szenvedett.

Az orvosok ápolás alá vették a beteget s a töréseket bekötötték, azonban ezek dacára is a leány életbemaradásához nincsen remény.

Az esetről jelentést tettek a kórházi igazgatónak, dr. Fráter Imrénének is, aki azonnal megindította a mulasztást elkövető ápoló ellen a vizsgálatot s egyidejűleg intézkedett, hogy a pavillonok bizonyos része vas rácsos ablakokkal legyen ellátva.

A főorvos az esetről jelentést tett az al-

ispánnak, hogy a további vizsgálatok vezetését vegye át.

A rendőrség bünyügyi osztálya szintén nyert értesülést az esetről s megindította a vizsgálatot.

A beteg leánynak családja jelenleg nem tartózkodik Bihar megyében s így az esetről még nem nyerhetett értesülést.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hírek.** B. *Szentkereszthy* Zsigmond kir. táblai elnök, *Gálbory* József elnöki titkár kíséretében Gyulára utazott az ottani törvényszék megvizsgálása végett. Távollétében *Medvigy* Mihály tanácselnök látja el az elnöki teendőket.

* **Szentháromság vasárnapja.** A mai napot a Szentháromság tiszteletére szenteli a róm. kath. egyház. A szomszédos Pecze-Szöllős községben különösen nagy egyházi fényvel ülik meg a hívek a mai napot, mert az ottani díszes templom a Szentháromság tiszteletére van felszentelve s ez alkalmából bucsu lesz Szöllősön. A bucsun úgy Nagyváradról, mint a szomszédos községekből is sokan vesznek részt a hívek köréből lelkészeikkel együtt.

* **Radu püspök külföldön.** Dr. *Radu* Demeter nagyváradai gör. kath. püspök már pár hét óta külföldön, Németországban körutat tesz. Meglátogatta Berlint, Köln, Hamburgot, ahol megtekintette a kivándorló hajókat s a kivándorló magyarokat buzdította, hogy ha sorsuk jobbra fordul, térjenek vissza hazájukba. Dr. Radu püspök most már utban van hazafelé s tegnap Bécsbe érkezett.

* **A hazafias egyletek szervezkedése.** A hazafias irányban működő egyesületek szervezkedő gyűlését a minap, mint megírtuk, a hatalmukat feltűző szociáldemokraták garázdálkodása megátolta. E célból Zboray Gyula és társai új népgyűlés tartását jelentették be a rendőrségnél, mely ma délután 5 órakor fog lefolyni az iparos ifjak önképző egyesületének

Mosolygott s visszaadta.

— Nem az enyém!

Fölsültem, de se baj. Majd a másikonál. Meg a harmadikonál, negyediknél . . . ötödiknél . . . Egyik sem vállotta magáénak. Azért sem hagyom annyiba a dolgot. Meg kell tudnom ki írta és kinek írta.

Előlről kezdtem különböző fogások alkalmazásával. Hasztalan. Vacsora alatt éppen a Dénes segítségét akartam igénybe venni s oda nyújtottam a megviselt sorokat. Boriska, ki Dénes mellett ült, kikapta kezemből az írást s feddő hangon szólott:

— Tanuld meg, hogy a vőlegényt nem szabad ilyen haszontalan semmisségekkel zaklatni.

— Na nézze meg az ember! Lecke. Ez alatt lappang valami. Ahát hát ő volna?

Tűnődtem, tőprengtem. Ebben a hűgornak van valami része.

Amikor oszlott a társaság, Boriska félre hívott. Visszaadta az írást. Arca komoly volt s így szólott: »Dénesnek sohasem szabad e sorokat meglátni. Tartsd meg magadnak.«

Szepeg a kis lány, gondoltam magamban. Persze, minden leány eltakarja legédesebb álmait, ha vőlegénye más, mint valamikor álmának hőse. És ez helyesen van így.

Nyugalomra tértem. Én a szomszédunk egyik kopott szobáskájában jutottam helyhez. Szokás szerint megszámláltam a sarkokat. Mit fogok álmodni? Az a naplótöredék, a hűgom komoly arca, jövője kovályogtak agyamban, miközben elaludtam. Álmodtam.

. . . Myrtusz koszorus nő állott előttem.

Arca fájdalmat tükrözött vissza. Megszédültem.

— Szidike! Mit akarsz tőlem? Éveken át gyötörtem magam, láttam, hogy nem vagy elég boldog. Vádoltam önmagam évek során át, hiszen én . . . én szerettelek, de már akkor — késő volt.

— Tudom, — felelt ő mosolyogva. Éppen azért jöttem el hozzád. Ajkamon ég még forró csókok, érzem ölelő karjaidat s eljöttem — följutani az emlékeket. Ne félj tőlem, mi nem követtünk el bünt. Én leány voltam, te legény. Hogy később én nem lettem boldog — itt rám nézett kék szemével s folytatta — nem, nem vádolk. Szeress továbbra is, mint én szeretlek. Ne félj. Nem rontom meg az élekedésedet. Csak hozzád jöttem el. Ez a házasság kiengesztel. Boriska jó leány, ő nemcsak tiszteletet, becsületet, de szeretetet is visz a házhoz. Mondd neki szeresse két kis gyermekemet . . .

— Ne menj, maradj még. Félek tőled s mégis szeretnék itt tartani.

— Későn . . . Csókolj meg . . . Aztán engedj távozzom . . . Van egy naplóm, azt becsejgetem. Egy lap hiányzik belőle . . . Milyen kár érte . . . Jó helyen van. Rólad írtam s nálad van . . . Megyek . . . Többet soha sem látsz . . . Megyek . . .

Amikor fölébredtem, nem tudtam eszméletemnél vagyok-e vagy nem. Szidike . . . Szidike. Szerelmes voltam a halottba. Aki egykor szívesen lett volna enyém, azért most életemet adnám oda. Késő volt.

Kerestem az alkalmat, hogy Boriskával találkozzam. Nemsokára a nagy sürgés, forgás-

ban, csomagolásban, készülődésben együtt maradtunk a szobában.

— Boriska! Hogy került ez a levél hozzánk?

— Már nem hiszed, hogy az én álmaim vannak rajta?

— Nem. Almomban fölkeresett Szidike. Szólj hogy került ez a levél hozzánk? Te mindig itthon voltál, neked tudnod kell mindenről.

— Igen. Hallgass meg. A mikor Dénes esküvőjét tartotta Szidikével, emlékezhetsz rá, mi is ott voltunk. Esküvő előtti éjszaka egy szobában aludtam Szidikével. Csak ketten voltunk. Sirt és azt kérdezte tőlem: Nem vagy-e te bus? Nem, feleltem én. Ő sirni kezdett. Majd azt kérdezte, hogy tetszik nekem Dénes? Igaz, hogy én akkor csak 16 éves voltam, de be kell vallanom rokonszenveztem vele.

»De szívesen neked adnám, ha — s itt zokogásba tört ki. Majd elővett egy könyvet, kitépte belőle a nálad levő írást s nekem adta. »Vidd magaddal. Rejtsd el a könyvei között, valamikor megtalálja.« Megígértette velem, hogy erről neked sohasem szólok. Ugy cselekedtem. Én már akkor tudtam mindent, de sohasem volt szabad elrúnom magam. Vigyázz — Dénesnek nem szabad megtudnia soha semmit. Boldogságunknak vége volna.

Forgott körülöttem a világ . . .

— Dénesék boldogan éltek . . . Ha időnkint fölkerestem, irigyeltem őket. Boriska jósa, szeretete elfeledtette előbbi nejét és Szidiké, a halottra nem emlékezett más senki . . . csak én . . . egyedül én . . .

helyiségében. A gyűlésen csak meghívottak vehettek részt.

* **A püspökségi uradalmi tisztikar köréből.** Dr. *Semrecsányi Pál* püspök az uradalmi tisztikarban a következő előléptetéseket és áthelyezéseket rendelte el: *Somogyi Béla* béli intéző hosszabb buzgó, lelkiismeretes és odaadó szolgálat után nyugalmába vonulván, béli intézővé *Somogyi Miklós* nagyváradi főbírói intéző neveztetett ki. *Martos Gyula* gazdasági segéd előlépett II. osztályu intézővé s átveszi a nagyváradi gazdaság vezetését. *Sterba Szabolcs* erdész előlépett főerdészé s átvette a Schauschek Gábor halálával megüresedett miklózlázi erdőgondnokságot. A nagyváradi erdőgondnokság vezetését pedig *Hess Agoston* erdészjelölt vette át.

* **Az Erzsébetrend új tagja.** Románfalvi *Fejérvári Celestinének*, a pesti és mezőberényi nőegyletek elnöknőjének, a közjótékonyosság terén szerzett érdemei elismeréséül, a második osztályu Erzsébet-rendet adományozta a király.

* **Biharmegye a Bocskay-szobor leleplezésén.** Hajduböszörmény impozáns ünnepélynek lesz székhelye június 2-án. Ugyanis ekkor fogják leleplezni a Bocskay-szobrot. A szobor leleplezésére már a múlt év óta készülnek s a mostani határidő már a harmadik és egyszersmind az utolsó is. Az ünnepélyen a vármegyék törvényhatóságai is képviseltetni fogják magukat. Biharmegye ez ideig *Glac Antal* főispán és *Miskolczy Ferenc* alispánt jelentette be az ünnepélyen való részvételre. Az ünnepély rendező bizottság most kéri az alispánt, hogy a megye ha esetleg még több taggal is képviselteti magát, úgy azoknak neveit velünk tudassák.

* **A villamosvasut új vonalai.** A nagyváradi városi vasut társaság újabb két iparvágánnyal bővíti hálózatát. Az *Auróra* vegyigyárba és az *Incze Lajos és társa* cég téglagyárba építi ki a vasutvonalat. Tegnap volt a két vonalra a közigazgatási bejárás, *Dubszky Alfréd* műszaki tanácsos elnöklelte alatt. A bejárásnál jelen voltak a város részéről: *Rimler Károly* polgármester, *Mezey Mihály*, *Köszeghy József*, a közigazgatási bizottság részéről: *Dus László*, *Bordé Ferenc*, az államvasutak részéről *Lázár Elemér*, *Horváth Károly* mérnökök, a városi vasutársaság részéről: *Urbán Adolf*, *dr. Berkovits Ferenc*, *Szmaszenka Ernő*, *Erdélyi és Szirmai*. A vonalat megállapították. Nézet eltérés merült fel azonban Nagyváradi város és a vállalat képviselői között, mert a város nem hajlandó a sinek között és mellett szükséges burkolási anyagot adni, míg a vállalat azt követeli, a szerződésre hivatkozva.

* **Jó az aszfalt.** Birói szakértő szemle volt a múlt hónapban, hogy megállapítsa, hogy jó-e az aszfalt utburkolás a *Rákóczy-uton*, *Bémer-téren* és *Szent János-utcán*. Szakértők voltak: Nagyváradi részéről *Sztróky István* vasuti főmérnök, *Glatter Emil* bécsi igazgató; a vállalkozók részéről *Szilágyi F. Lajos* fővárosi kerületi mérnök, *Virágh Lajos* aradi főmérnök; a bíróság részéről: *Zsigmondi Géza* min. oszt. tanácsos, *Kisfaludy Liptay Ágost* műszaki tanácsos. *Glatter Emil* szakértő kivételével az egybehangzó szakvéleményeket tegnap tette át a kir. törvényszék Nagyváradi városához. E szerint az aszfalt a sinek mellett a sinszalak süppedése miatt bomlott s ez a bomlás ilyen helyen minden aszfaltnál észleltetett. A csatorna nyílásoknál a fedő lapok mozgása miatt bomlott meg az aszfalt. A repedéseket a fagy okozta. Hogy a város annak dején nem engedte meg a javítást, ezáltal a

bomlás nagyobbodott. A hibák nem az anyag rovására veendőek. A betont nem vizsgálta meg a bizottság. A tanulmányt egybevetve, a szakértők arra a tapasztalatra jutottak, hogy a vállalat a szerződésnek megfelelőleg készítette el a burkolatot. A bajok oly okokból keletkeztek, amelyek bármely rendszerű burkolatnál előállottak volna.

* **Uj miniszteri osztálytanácsos.** Király ő Felsége *Czajlik Alajos* Budapest székesfővárosi magyar államrendőrségi rendőrtanácsosnak a miniszteri osztálytanácsosi címet adományozta. *Czajlik Alajos* nagyváradi származású; itt nőtt fel s iskoláit is itt végezte.

* **A kaszinó közgyűlése.** Ma délután négy órakor a biharmegyei és nagyváradi kaszinó rendkívüli közgyűlést tart, amelyre az adott okot, hogy *Glac Antal* és *Beöthy László* az igazgatói tisztről lemondottak, tegnap bizalmas értekezletet tartottak a kaszinó vezérférfiai s abban állapodtak meg, hogy a mai közgyűlésen mind a két igazgatónak újra való megválasztását fogják javasolni. — Mint hírlik, *Beöthy László* lemondására az adott okot, hogy a megyétől elköltözik s Budapestre teszi át állandó lakását; így meglehet, hogy másodszor is le fog mondani az igazgatói tisztről.

* **Uj lap Nagyváradon.** Az *Esti Nagyváradi Ujság* volt szerkesztője *Károlyi Gyula* tegnap bejelentette a polgármesternél, hogy június 1-én „*Radikális Ujság*” címmel esti lapot fog indítani.

* **Gyűlés az általános választójogért.** A magántisztviselők egyesülete újabb akciót indít az általános választójog érdekében. Nagygyűlést tart ma, vasárnap délelőtt 11 órakor a keresk. Csarnok nagytermében, amely valószínűleg nem fog simán, minden zavar nélkül lefolyni, az előzményekből ítélve. Ugyanis a gyűlésre meghívták a kereskedelmi alkalmazottak szakszervezetét, vagyis a szocialista kereskedő segédeket, azzal, hogy ha akarnak, nevezzenek meg a szakszervezet részéről is egy szónokot, aki a választó jogról beszéljen. A kereskedők szakszervezete *Fancsó Károly* megyei tb. főjegyzőt nevezte meg szónoknak, azonban a magántisztviselők ismerve *Fancsó Károly* tulzó szocialista gondolkodását, őt nem fogadták el szónoknak, kifejtve, hogy ők egyszerűen az általános választójog mellett akarnak demonstrálni s gyűlésüknek nem akarnak szocialista színezetet adni. Egyben más szónok kijelölését kérték, a szocialista kereskedők azonban nagyon megharagudtak ezen visszautasításért s hangoztatták, hogy megzavarják a gyűlést. Ettől csak az esetben hajlandók elállni, ha előre látni fogják a határozati javaslatot s ha azzal meg lesznek elégedve. Ez az erőszakoskodás nagy megütközést keltett a magántisztviselők körében, mert egyenes gyámokodást jelentett volna, hogy a határozati javaslatot a szocialisták előzetes bírálata alá bocsátották volna. *Dr. Agoston Péter* elnök vette kezébe az ügyet s azzal csillapította le némileg a szocialistákat, hogy meg lesznek a határozati javaslattal elégedve, mert azt ő nyújtja be. Ez némileg lecsendesítette a szocialista kereskedőket. Azonban mégis lesz valami zavar a gyűlésen. Most meg már azért akarnak zavart csinálni, mert meghallották, hogy a hazafias munkások vezére: *Szikora*, a hazafias munkások „*Szabadság*” című lapjának a szerkesztője is fel fog szólalni a magántisztviselők által összehívott gyűlésen. Szóval a nemzetközi szocialistáknak csak botrány és zavar kell.

* **Kinevezés.** A nagyváradi m. kir. pénzügyigazgatóság *Dragits János* pénzügybírói fővizgatót a nagyváradi m. kir. fővámvivatalhoz díjas vámgyakornokká nevezte ki.

* **Orbán napja.** Tegnap volt a gazdák réme: *Orbán napja*, amikor igen sok évben fagy és zivatar tizedeli meg a gazdák reményét. Tegnap jól viselte magát *Orbán*. Derült meleg nyári nap volt.

* **Az esküdtek összeírása.** Az esküdtképekről szóló 1897. évi XXXIII. t. c. végrehajtása tárgyában kibocsátott 3300—1898. sz. bel- és igazságügyi rendelet 4. ik §-a értelmében ezennel közzhírré teszem, hogy mindazok, akik az alábbiak szerint esküdtképeséggel bírnak, f. évi május hó 28-tól 30-ig polgármesteri hivatalban az 1908. évre érvényes alapljajstromba leendő felvétel végett személyesen vagy meghatalmazottjaik által jelentkezhetnek. Az 1897. évi XXXIII. t. c. 4. §-a értelmében esküdtképeséggel bír a város területén lakó minden férfi, aki magyar honos, a folyó esztendőben legalább a 26-ik életévét betölti, a magyar nyelvet érti, azon írni és olvasni tud, és évenként legalább 20 korona egyenes állami adónak megfelelő értékű vagyonnal bír, vagy az adózásra tekintet nélkül köztisztviselő, lelkész, a magyar tudományos akadémia tagja, tudor, okleveles tanár, ügyvéd, mérnök, építész, hajós kapitány, gazdász, gyógyszerész, vegyész erdész, bányász, tanító, sebész, állatorvos, továbbá aki a felsőbb művészeti, vagy más felsőbb szakiskolát elvégezte, végül aki a középiskolai záróvizsgálatot letette. Nagyváradi, 1907. évi május hó 25-én. *Rimler Károly* polgármester, mint az összeíró bizottság elnöke.

* **A rienyi község háza.** Keszthelyi Zoltán vármegyei főjegyző január 10-én tartotta meg *Rielly* községben az irodavizsgálatot, amikor kifogásolta a község házáat. A község háza ugyanis olyan szűk, hogy abban lehetlenség egy körjegyzői irodát elhelyezni. A főjegyző akkor felhívta a körképviselőtestületeit, hogy a szűk jegyzői lakást illetőleg irodát bővítés ki oly formán, hogy egy anyakönyvi célokra szükséges termet és egy jegyzői irodát építsenek. A képviselőtestületek most terjesztették be erre vonatkozó határozataikat, melyekben kimondják, hogy a pótépitkezéseket nem fogják teljesíteni. A főszolgabíró a határozatok elutasítását véleményezte.

* **Áthelyezett tanár.** A nagyváradi premontrai rend egyik kiváló tagja: *dr. Tóth-Szabó Pál* tanár, mint értesülünk, Budapestre, a tanárképzőbe helyeztetett át tanárrá.

* **Eljegyzés.** *Martos Gyula* 1. sz. püspökségi uradalmi intéző eljegyezte *Éder Géza* béli főszolgabíró bájos és kedves leányát, *Lujzát*.

* **Temesvármegye a kivándorlás ellen.** A vármegyék és városok törvényhatóságai egymásután hozzák meg határozataikat a kivándorlás megfékezése érdekében. Legújában *Temesvármegye* hozott ilyen határozatot, melyet minden törvényhatóságnak megküldött. *Temes* határozata annyiban tér el az eddigi hasonló határozatoktól, illetőleg javaslatoktól, hogy a kivándoroltaknak módot akar nyújtani a visszavándorlásra olyképen, hogy ezt az állam eszközölje saját költségen; az esetben pedig ha kivándorló már másodízben is elhagyja a hazát, a visszatérés utiköltségeit köteles kivándorlás előtt a hatóságnál deponálni. Uj a temesi javaslatban az is, hogy az utleveleket a kivándorló fényképével kívánja ellátni. A temesi határozat a nők kivándorlását is korlátozná, amennyiben a 16 éven felüli nőknek utlevelet nem adna, míg a 32 évet be nem töltik. Es végül hogy a sztrájk törvénybe foglaltassék bele az is, hogy a dolgozni akaró munkás nyerjen biztosítást munkájában a sztrájkolókkal szemben, kik munkájában őt meggátolni igyekeznek.

* **Uj doktor.** Babescu Emilt, a nagyváradai bírósági jegyzői kar rokonszenves tagját tegnap avatták fel a jogtudományok doktorává a kolozsvári tudományegyetemen.

* **Hány csendőr vigyáz az emberre?** A debreceni csendőrkerületi parancsnokság most közölte az alispáni hivatallal a megalakult parancsnokság beosztását. A kimutatás szerint a parancsnokság áll 1 pótiszárból, 6 szárny, 16 szakasz, 55 parancsnokságból, melyből 17 lovas és 224 őrsből. A felügyeleti közlét magába foglal 1.878.378 lakost. A csendőrségi létszámból e szerint egy csendőrré 1610 ember esik.

* **Tűz a Veres Balázs utcában.** Tegnap délelőtt élénk tüzlárma csődítette össze a népet Veres Balázs utcában. A tüzlárma nem volt alaptalan, amennyiben a 10. számú házban Hegedűs Márton kamarája gondatlanságból kifolyólag meggyulladt s teljesen leégett. A kamara szomszédságában lévő épület mellékrész is tüzet fogott s elhamvadt. A kivonult tűzoltóság gyors munkájának köszönhető, hogy a tűz tovább nem terjedt. A megtartott vizsgálat a tűz keletkezésének okozóját nem tudta megállapítani, valószínű, hogy a házbúriak valamelyike tüzes hamut vitt a szemétdombra, mely a nagymeleg következtében meggyulladt s így keletkezett a tűz.

* **Az építők figyelmébe.** A nagyváradai kir. törvényszék elnöke az élesdi kir. járásbírói elhelyezéseül szolgáló épület átalakítási munkálatainak biztosítására pályázatot hirdet. Pályázati határidő 1907. június hó 18. A pályázatra vonatkozó közelebbi feltételek a nevezett kir. törvényszék irodaigazgatói hivatalánál a hivatalos órákban megtekinthetők. Nagyvárad, 1907. május hó 23. án. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula kir. keresk. tan. elnök. Dr. Sarkadi Lajos titkár.

* **A katonai vérengzés áldozata.** A hétfő éjjeli katonai botrány áldozatának állapotában nem remélt változás állott be. Dobai Sándor, kinek vállán igen súlyos sebet ejtett a katonai kard, még betegen fekszik a kórházban, azonban nem állott be a sebláz s így minden veszélyen túl van. Az operálás mely az első tekintetre elkerülhetetlennek látszott, főlegesen, mert a sebek rohamosan gyógyulnak. A kezére kapott mély vágás következtében Dobai három ujját nem tudja mozgatni s valószínű, hogy az így marad egész életén keresztül. Dobai különben annyira jól érzi magát, hogy elakarta hagyni a kórházat, azonban az orvosok ezt nem engedték meg.

* **A borellenőrző bizottság ülése.** Ilyen is van Nagyváradon, jóllehet, hogy meg lehetne jubilálni azokat a napokat, amikor hirt ad magáról. Most gyűlést tart és pedig május 29-én délután 4 órakor.

* **Az alkohol.** Az alkohol pusztító hatalmának tegnap ismét áldozatul esett egy ember Mezőtelegden. Mint tudósítónk jelenti Demján Gligor 62 éves alsólugosi lakos, gazdálkodó, tegnap Mezőtelegden járt és ott tulságosan sokat ivott. Délben a forró napsütéskor indult el gyalog az ember Mezőtelegdről. Alig haladt azonban félkilométert a községtől, mikor egyszerre eszméletlenül rogyott össze. Az eset szemtanui odasiettek, hogy segítségére legyenek, azonban mentési kísérletük kárba veszett, mert az ember agyszélhűdés következtében meghalt. A halál bekövetkezését a tulságos alkohol élvezet siettette.

* **Tolvaj a község házában.** Belényesi tudósítónk jelenti, hogy ott tegnap éjjel a község háza pincéjét ismeretlen tettesek feltörték s abból 2 hordó sört loptak el. A megindított

vizsgálat ez ideig nem tudta felderíteni a tolvajok kilétét.

* A hét humora.

Aktuális nóta.

— Az idén sajnosan aktuális az a nóta: Ritka buza, ritka árpa, ritka rozs . . .

Biztató.

— No, a szocialista képviselőkkel nem lesz sok baja az osztrák kormánynak! Ezekkel könnyen elbánhat!

— Hogyan?

— Leszállítja a napidijukat; erre okvetlenül sztrájkba lépnek.

Ellenkezőleg.

Házasságközvetítő. Kérem a kisasszonynak akit önnek ajánlok, negyvenezer korona készpénze, van!

— Akkor bizonyára az egyik lába rövidebb, mint a másik.

— Szó sincs róla! Sőt az egyik lába még hosszabb, mint a másik.

Üzletben.

Hölgy: Val di a színe ennek a korálnak?

Segéd: Akár a nagysád arcán a rózsák.

Hölgy: Mutasson másikat!

Bók.

— És akkor is fogsz engem szeretni Aladár, ha már nem leszek szép?

— Légy nyugodt drágám; te mindég csak szebb lehetsz!

Kakas Márton.

* **Névváltoztatás.** Schwarcz László birtokos, nagyváradai lakos vezetéki nevét »Sándor«-ra változtatta.

* **Elveszett.** Nagy Béla lakatos tanonc tegnap délután a Kossuth Lajos-utcától a Szent János-utca végéig elvesztette gazdájának, Török Sándornak 700 korona összegű befizetéséről szóló piculás könyvét. Ez uton kéri a becsületes megtalálót, hogy adja be a könyvet a rendőrségre.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Vasárnap: Délután Rip-Rip, este Vig üveg. (Tábori Fridával.)

Hétfő: Milliárdos kisasszony.

Kedd: Cyrano de Bergerac.

Szerda: Vörös sapka.

Csütörtök: Csepürágók.

Péntek: Tolvaj.

Szombat: Csepürágók.

Koldus gróf.

A két primadonna, *Károlyi Leona* és *Tábori Frida* együttes szereplése láthatólag érdeklő a közönséget — két felvonás erejéig. Tegnap az első két felvonásra eléggé megtelt a színház, hogy aztán a harmadikról a közönség nagy része megszökjék. *Károlyi Leona* pompás énekével persze *Tábori Frida* gyengébb hangja és kevesebb énektudása nem mérkőzhetik. Hanem ahelyett eleven temperamentumával, tüzes táncával és ügyes játékával ragadja a közönséget tapsokra és ujjazásokra. Kivülök sokat tapsolták *Palásthyt*, akinek *Bogumil* egyik legjobb szerepe, továbbá a két komikust, *Bérczit* és *Hajnalt*, akik kacagtató humoros ötleteikkel állandó derűtségben tartották a közönséget. Része volt a sikerben *Toronyinak* is. *Reviczky Rózsi* máskor jobban tudta a szerepét. A zenekar hiányossága erősen

érezhető olyan daraboknál, amelyeket Virágvasárnap előtt is láttunk. —r.

IRODALOM.

A Szigligeti-társaság közgyűlése.

A Szigligeti-társaság 1907. évi május hó 26-án délelőtt 11 órakor tartja a város háza bizottsági termében rendes közgyűlést, melyre a társaság tiszteletbeli alapító és rendestagjai ezennel meghívottnak.

A közgyűlés tárgysorozata a következő:

1. Főtitkári évi jelentés a Társaság 1906. évi működéséről.

2. A számvizsgálóbizottság jelentése a társaság 1906. évi pénztári állapotáról.

3. Az 1907. évre szóló költségelőirányzat megállapítása.

4. Egy választmányi tag választása.

5. Esetleges indítványok, melyek az alapszabályok 28. ik számának 9. ik pontja értelmében a közgyűlési meghívó közzététele után legkésőbb 3 napon belül az elnökhöz írásban benyújtandók.

Nagyvárad, 1007. május 25.

Rádl Ödön,
társ elnök.

IPARÜGYEK.

Az ipartestület ülése.

Az ipartestület előljárósága rendes havi ülését folyó hó 23-án tartotta meg.

Bertsey György elnök e szép számban megjelent előljárókat üdvözli és az ülést megnyitja.

Olvasatott az elnöki jelentés, melyben meleg szavakkal emlékezik meg *Farkas Imre* volt nőszebő elhunytáról és érdemeiről és indítványozza, hogy emléke jegyzőkönyvileg örökíttessék meg.

Az előljáróság igaz részvétellel vesztudomást *Farkas Imre* elhunytáról és emlékét jegyzőkönyvileg megörökíti.

Elnök tudatja, hogy a váradi takarékpénztárnál a menház építésére felvett 40.000 korona kilett fizetve és így a fenállott tartozás rendezve lett, az erre vonatkozó, valamint az ipartestület többi házaira vonatkozó okmányokat és iratokat az ipartestület tüzetmentes pénzszekrényébe megőrzés végett elhelyezte. A jelentés örövendetesen tudomásul vétetik.

Olvasatott az április havi pénztári számadás, mely szerint

Maradvány március hóról 4544-99

Bevétel április hóban 1421-38

összesen 5966-37

Kiadás április hóban 1735-84

Maradvány április hóra 4230-43

Miután a számadás megvizsgáltatott és helye nek találtatott, tudomásul vétetett.

Ezután a folyó évben megtartandó iparos tanoncmunka kiállítás bíráló bizottsága állapított meg.

Sziládky Ernő az elnök helyett, ki betegsége miatt nem jelenhetett meg a folyó hó 20-án a fővárosban megtartott ipartestületek szövetségének közgyűlésén, jelentést tesz a gyűlés lefolyásáról. A jelentés tudomásul vétetett és *Sziládky Ernő*nek az előljáróság köszönetet szavaz.

Több apró ügy elintézése után elnök az ülést berekesztette.

MULATSÁG.

A kath. kör mulatsága Derecskén. A derecskei katolikus kör folyó hó 20-án, pünkösd másodnapján kugliversennyel egybe-

kötött bált rendezett. A kugliversenyre és a tájra is zavarólag hatott az egész nap tartott zivataros, szeles idő, mégis az egyletnek így is vagy 120 korona jövedelmet hozott. Az e célra elkészített sátrat a szél széjjelszedte, úgy hogy estére a résztvevők a község háza tanácstermébe voltak kénytelenek vonulni, hogy a bál megtartható legyen.

A 48-as kör táncestélye. A nagyváradai 48-as népkör 1907. évi június hó 2-án, vasárnap, a nagyváradai Kossuth-szobor alapjára a Rhédey-kerti lövölde helyiségeiben zártkörű házas táncestélyt rendez. Belépti díj: Személy-jegy 2 korona. Családjegy 2 személyre 3 kor., több személyre 4 korona. Jegyek előre válthatók a következő helyeken: Király Zsigmond Teleki-utca, Mezey János Körös-utca, Kiss Dávid Fő-utca, Nagy János Szent-János-utca, Fröhlich János (Rét), Kovács Pál Gilányi-utca, Wallner Ferenc Kolozsvári-utca. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugráztatnak. A mulatság kezdete este 8 órakor.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Tudósító Derecske. Gyorsabban kérjük az értesítések beküldését; legjobb telefon útján, mindjárt melegében. Délután 5—6-ig mindig rendelkezésre állunk.

Érdeklődő. Pénteki számunkban megjelent közlemény épen nem maliciózus volt. Az illetővel szemben ez nem rosszakaratu, sőt jóindulatu céllal lett megírva. Hiszen aki ismeri a kerületek beosztását és kerületi biztosokat, azok mindjárt következtettek is, hogy ez nem maliciózus.

NYILTTÉR.

Ma, vasárnap délelőtt 10 órától 1 óráig a

BAZÁR vendéglő kerthelyiségében a 37-ik gyalogezred zenekara hangversenyt rendez.

Kérem a n. é. közönség eddig irányomban tanúsított b. pártfogását.

Tisztelettel

Szauer Kálmánné,
vendéglősnő.

TÁVIRATOK.

A miniszterelnök bécsi utja.

Budapest, május 25. Wekerle miniszterelnök vasárnap este Bécsbe utazik. Hétfőn valószínűleg kihallgatáson lesz a királynál, akinek a koronázási jubileumról referál. A miniszterelnök Beck bárót is meglátogatja, hogy vele a kiegyezési tárgyalások folytatásának idő-

pontját megállapítsa. Valószínű, hogy a kiegyezés tárgyalására a két kormány már a jövő hó elején összeül.

Apponyi Bécsben.

Budapest, május 25. A Pol. Ert. jelentése szerint Apponyi ma este 10 óra 10 perckor utazik Bécsbe titkára kíséretében, hogy holnap az uralkodónak jelentést tegyen a tárcája körébe tartozó ügyekről és szentesítés alá terjessze a népiskolai törvény javaslatát. Némely újságnak azt a híret, hogy Apponyi tegnap Bécsben volt, ma hivatalosan megcáfolják.

A horvát válság.

Budapest, május 25. a horvát válság miatt azt beszélnek, hogy Nikolics bánhelyettes állása megrendült. A horvát képviselők különben ma együtt tanácskoztak a Continentálban, ahol megjelent köztük Nikolics és kijelentette, hogy a kormány óhajtja a tárgyalások folytatását. — A tárgyalások folytatásával a horvát képviselők Medakovicot bízták meg.

KÖZGAZDASÁG.

Ertéktőzsde.

Budapest, május 25.

Osztrák hitelrészvény	— — —	678.—
Magyar hitelrészvény	— — —	796.—
Lezámitoló bank	— — —	506.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hirlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Eivállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltnék.

Levéltejek,

számlák, falragaszok,
bál meghívók,
fáncrendek, étlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Hirdetmény.

A nagyvárad takarékpénztár r.-t. 1907. évi május 12-én tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározatott, hogy 600000 kor. alaptőkéjét, 300 darab új részvény kibocsátása által 600000 kor.-ról 1200000 koronára felemeli és hogy ezen új részvények, melyek 1908. január 1-től részsednek az üzleteredményben, a régi részvények tulajdonosainak átvételre felajánl-tassanak.

Ezen határozat alapján a régi részvények tulajdonosainak a fentemlített 300 darab részvényt a következő feltételek mellett ajánljuk fel átvételre:

1. Minden régi részvény alapján egy új részvény vehető át.

2. Az átvételi árfolyam 4000 kor., melyből 2000 kor. az alaptőke, 2000 kor. pedig a tartaléktőke javára fog iratni, miáltal a tartalékalap 1210910 kor. 38 fillére emelkedik.

3. Az átvételi jog különbeni elenyészés terhe alatt 1907. évi június 1-től 1907. augusztus 1-ig hétköznapokon pénztárunknál gyakorolható. Ezen határidő leteltével az átvételi jog megszűnik.

A ki átvételi jogával élni kíván, tartozik a részvényt szelvényei nélkül a jog gyakorlása céljából bemutatni pénztárunknál és egyidejűleg ugyanott az első rész-fizetést készpénzben teljesítem, a mi, valamint a későbbi befizetések ideiglenes előismervényen nyugtáztatnak. A benyújtott régi részvények az elővételi jog gyakorlásának reányomása után azonnal visszaadatnak. Az elővetelijog a részvény és 400 kor. készpénz beküldésével posta útján is eszközölhető.

4. A befizetések következőkép teljesítendők:

400 korona	1907. augusztus 1-ig.
1200 „	1907. október 1-ig
1200 „	1907. november 1-ig.
1200 „	1907. december 31-ig.

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidő előtt is befizetni. A befizetések után a takarékpénztár a befizetés napját követő naptól 1907. évi december 31-ig 5 százalékos kamatot fog megteríteni és ezen kamatot 1908. január 2-től kifizetni.

Az elővételi jog gyakorlása után megállapított befizetési részletek pontos betartása nem kötelező, de legkésőbb 1907. december 31-ig okvetlenül teljesítendő. Ha azonban a befizetés 1907. december 31-ig nem teljesített, az igazgatóság az illető ideiglenes részvényelőismervényeket semmisnek nyilváníthatja, a késedelmes fizető pedig az addig teljesített befizetést elveszti. Az eként megemmisített részvények helyett az igazgatóság új részvények kibocsátását rendelheti el s ez esetben az ezzel érvénytelenített befizetések, hozzászámítva a kibocsátási értéken felül elért többletet, a részvenytársaság tartaléktőkéje javára lesz könyvelve. — Ugyszintén ezen tartaléktőke javára lesz könyvelendő az elővételi jog nem gyakorlása által értékesített új részvény eladásából származó nyereség is.

Az új részvények az ideiglenes előismervények beadása és 10 korona befizetése ellenében 1908. évi január 25-től fognak kiadatni.

Nagyvárad, 1907. május 25.

Az igazgatóság.

Meghívó.

A központi takarékpénztár részvenytársaság

rendkívüli közgyűlésére

mely 1907. június 2-án délelőtt 11 órakor saját üzlethelyiségében fog megtartatni.

TÁRGYA:

Az igazgatóság javaslata az alaptőke felemelése tárgyában és az ezzel kapcsolatos alapszabály módosítás.

Nagyvárad, 1907. május 15.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőző nap déli 12 órájáig a társaság pénztáránál részvényt, melyet legalább négy hét előtt saját nevére iratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az öt megillető szavazat számát előtűntető tértívénnyel láttatni el.

Hirdetmény.

A Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank nagyváradai pénztárát f. évi május hó 16-án tartott rendkívüli közgyűlésében elhatározta, hogy 675000 korona részvenytőkéjét 750 drb. egyenkint 300 koronáról s névre szóló részvény kibocsátása útján 900.000 koronára felemeli.

Ezen 750 drb. új részvény átvételére a régi részvények birtokosainak záros határidő alatt gyakorolható elővételi joguk van, melyet a következő feltételek mellett gyakorolhatnak, u. m.:

1) Három-három részvény, egy-egy új részvény átvételére jogosít.

2) Az átvételi árfolyam 575 korona, melyből 300 korona a részvenytőkét, 275 kor. pedig a kiadások levonása után a rendes tartalékalapot illeti.

3) Az átvételi jog különbeni elenyészésének következményével 1907. június 3-tól 1907. július 15-ik napjáig gyakorolható.

4) Aki az átvételi joggal élni kíván, tartozik a régi részvényt, vagy részvényeket szelvények nélkül az intézet pénztáránál bemutatni és az első részletet készpénzben lefizetni. A befizetést a pénztár külön előismervényen nyugtatja és a benyújtott régi részvényeket lebélyegezve a benyújtónak azonnal visszaadja.

5) A befizetések következően teljesítendő: 175 K 1907. június 3-tól július 15-ig, 200 K 1907. szeptember 15-ig, 200 K november 15-ig.

Szabadságában áll azonban a részvényjegyzőnek több részletet vagy valamennyit a kitűzött határidő előtt is befizetni.

Minden befizetés alkalmával az intézet a befizetőnek a befizetett összeg után a befizetés napjától 1907. december 31-ig számítandó 5 százalékos kamatot térít meg, amennyiben az új részvények az 1907. évi üzleteredményben nem résztulnak.

6) Valamennyi részlet befizetése után, de nem 1907. december 15-ike előtt a befizetésekről szóló előismervény visszaadása ellenében, az intézet pénztára megfelelő szelvényekkel ellátott és névre szóló az előismervényen kitűntetett darabszámnak megfelelő új részvényt szolgáltat ki.

7) Az oly részvényes, ki az átvételi jog gyakorlásánál nem tud három drb. részvényt bemutatni, minden egyes részvény után egy harmad új részvény átvételére jogot adó nyilatkozatot kap. Három ily nyilatkozatnak 1907. július 31-ig történő beszolgáltatása ellenében az illető jogot nyer, hogy egy új részvényt a fenti feltételek teljesítése mellett átvehessen. Az ily 1 | 3-ad részvény elővételi jogáról szóló nyilatkozat 1907. július 31-től kezdve hatályát veszíti.

8) A befizetéssel késedelmeskedők ellenében az intézet igazgatósága az alapszabály 5. §-a szerint *) fog eljárni.

Nagyvárad, 1907. évi május hó 23-án.

Az igazgatóság.

*) Az a részvényes, aki az átveendő részvényekre esedékes valamely részletet a kellő időben be nem fizeti, a késedelem idejére 6 százalékos késedelmi kamatot köteles megteríteni. Ha azonban a részleteket és azok kamatait a kitűzött határidő lejártá után 60 nap alatt sem fizeti be, az igazgatóság az illető részvényekről kiadott ideiglenes előismervényeket újabb hírlapi közzététel nélkül semmisnek nyilvánítja, a késedelmes részvényes pedig a már befizetett összeget elveszti.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótléka

egy régióknak bizonyított házi szer, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közhívnél, oszónál és meghűléseknel, bedörzsölésékképpen használva.

• Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyével és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.—80, K1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerháza az „Arany oroszlánhoz”.

Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi sz. tküldés.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

8971—1907.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I. fokú iparhatóság ezennel közhírré teszi, hogy a Rendes Vilmos által felállítani szándékolt tégláégető közke-mence telepengedélyezése tárgyában folyó évi május hó 31-ik napjának délelőtti 10 órájára a téglagyári dülóuton levő Rendes-féle téglagyárban helyszini tárgyalást tűzött ki, a mely körülményről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszini tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszólamlások figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyvárad, 1907. május 23.

Gerő,
r. főkapitány

HIRDETESEK
jutányos árban felvételnek a
„TISZÁNTÚL”
kiadóhivatalában

Irodalmi értesítés.

MEGJELENT
az első kötet 500 szöveg-
képpel és 60, részben
színes műmelléklettel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI
című kötet a magyar közön-
ség minden rétegének érdeklő-
désére számíthat. Nem tudá-
kos szakmunka, hanem élvez-
zetes, könnyed olvasmány.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ-ból,

melyről olvasóinknak már több ízben hirt adtunk, most jelent meg az első kötet. A kötet címe:

A TECHNIKA VIVMÁNYAI

AZ UTOLSÓ SZÁZ ÉVBEN.

SZERKESZTIK: HOLLÓS JÓZSEF ÉS PFEIFER IGNÁC.

Ez a kötet úgy külső megjelenésével, mint tartalmával, stílusának irodalmi, könnyed hangjával egyaránt megfelel mindazoknak a várankozásoknak, melyeket a kiadótársulat a magyar közönségben a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ**-ról szóló ismertetéseivel felkeltett.

A könyvet szakemberek írták, de oly könnyen érthető hangon, mintha szabad előadást tartanának a társadalom minden köreiből összesereglett hallgatók előtt, kiknek figyelmét lebilincselik tárgyuk érdekességével, előadásuk könnyedségével és a szemléltetés gazdag eszközeivel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI című munka a magyar társadalom minden rétegének szól. A gazdát rávezeti a rendelkezésre álló és még kihasználatlan természeti erők célszerű kihasználására. Szakszerű tájékoztatást nyújt a gazdasági gépekről és külön nagy fejezetben ismerteti a gazdasági termékek ipari feldolgozását.

A magyar kereskedő szeme előtt ennek a könyvnek az olvasása számos iparág kereskedelmi kihasználásának perspektíváját nyitja meg, különösen a fiatalabb generációnak meg kell ismerkedni ezzel a munkával, mely megismerteti a bányászat, kohászat, faipar, szövőipar, kémiai nagyipar stb. stb. hatalmas, milliárdnyi értékű vagyont termelő haladásával. A tanügy munkásai a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ**-nak első kötetében

gondolkodásuk és ismereteik gazdagítására kiváló munkát nyerne. A nagyközönség legszélesebb rétegeit, valamint a megfelelő szakmákban működőket pedig közelről érdekli a közlekedés eszközeiről, a hadászati technikáról, az elektromosság-ról, távirás-ról stb. szóló fejezetek.

A legújabb problémák: radioaktivitás, drótnélküli távirás, repülőgép stb. e könyv olvasása útján eleven fogalmakká válnak az olvasó előtt.

A „Műveltség Könyvtára“-nak
ára kötetenkint.... 24 korona.

Megrendelhető

havi részletfizetésre is

Sebő Imre

könyv- és papirkereskedésében

Nagyvárad, Rákóci ut.

A Technika Vivmányai

című kötet fejezetei és a szerzők nevei:

Energia: Schimanek Emil.
Bányászat: Litschauer Lajos.
Kohászat: Gálocsy Árpád.
A fémek megmunkálása: Kandó Gyula.
Mótorok és emelőgépek: Kármán Tódor.
A közlekedés eszközei: Gondos Viktor.
Pésta: H. Hennyey Vilmos.
A fény a tudomány szolgálatában: Karvázy Zsigmond.
A sokszorosító ipar: Kún Sámuel.
A technika a hadviselés szolgálatában: M. Müller Hugó.
Faipar: Gaul Károly.
Szövő- és fonóipar: Maly Ferenc.
Papírgyártás: Jalsoviczky Géza.
A kémia vivmányai: Pfeifer Ignác.
Gazdasági gépek: V. Markhó Jenő.
Gazdasági termékek ipari feldolgozása: Kosutány Tamás.
Elektromosság: K. Liphay Károly.
Telegrafia és telefonia: Hollós József.
Zárószó: Méray-Horváth Károly.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁNAK

első sorozata a következő könyvekből fog állani:

- I. A Technika Vivmányai
- II. Az Ember
- III. A Világegyetem
- IV. A Föld
- V. Az Élők Világa
- VI. A Társadalom

A második sorozat, hat kötetben, tartalmazni fogja a történelmi, irodalmi és művészeti ismereteket és az első sorozat teljes befejezése után fog megjelenni.

Uj fényképészeti és festészeti műterem
Nagyváradon.

LEMBERT EDE
fényképészeti és
festészeti műterme

mely a modern kor kívánalmainak megfelelően teljesen ujonnan épült Rákóczi-ut 8. szám a. (Fő-u. Györfi-ház)

megnyílt.

Műtermében készít:

Platin képeket

Aquerelleket

70 Olajfestményeket

és régi képek után új másolatokat.

Elsőrangú kivittel!

A 4°-OS

65

magyar koronajáradék

junius hó 1-én esedékes szelvényeit már folyó hó 20-tól kezdve költségmentesen beváltja a Biharmegyei kereskedelmi-, ipar- és terményhitelbank, Nagy-Teleky-utca,

Egy új vas ágy, rézdiszitással olcsón

= eladó, =

Cim: Fő-utca, Rimanóczy-palota I. em. 12. ajtó.

Papi ruhák.

Mint néhai Lobotka István hírneves volt papi szabónak tanítványa és hosszú ideig segédje bátorodom a nagyságos- és főtisztelendő papság becses figyelmét Kisfürdő-u. 17. sz. alatti saját házamban megnyitott szabó üzletemre felhívni, ahol mindennemű papi ruháknak színtartó, erős, jó szövethől való elkészítését jutányos árban elvállalom, s miután a szabást egy budapesti szabásztanártól tökéletesen elsajátítottam azoknak szakszerű előállításáról alkalma lesz minden megrendelőnek meggyőződni. — Vidéki megrendeléshez elég egy minta reverenda beküldése is; kívánatra azonban a helyszínére személyesen is kiutazom.

Becsés pártfogást kér:

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi és polgári-szabó.

Nagyvárad, Fürdő-utca 17. szám.

Vérszegényeknek

idegeseknek, sápkórosoknak, neurastheniásoknak, női bajokban szenvedőknek páratlan hatású gyógyfürdő

Radna-Borberek

vasas fürdő

Beszterce-Naszódvármegyében.

Klimatikus hely, őstenyő környezet, subalpin klíma. Hideg és meleg fürdők.

Vasas és szénsavas források.

Előidény junius 15-től július 5-ig.

Előidényben a szobák árából 20 százalék engedmény.

Felvilágosítással szolgál: a fürdőbérletesség, Besztercén, Mihály-utca 18., junius 15-től Radna-Borbereken. 61 1-0

MEGHIVÓ

a Központi Takarékpénztár

o o o Részvénytársaság o o o

rendkívüli közgyűlésére,

mely 1907. június 2-án, délelőtt 11 órakor saját üzleti helyiségében fog megtartatni.

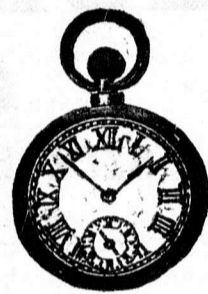
Tárgya: 1. Az igazgatóság javaslata az alap-tőke felemelése tárgyában.

2. Az alapszabály 4, 10, 12, 20, 28, 37, 39 §-ának módosítása.

Nagyvárad, 1907. május 15.

Az igazgatóság.

Minden részvényes ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőző nap déli 12 órájáig a társaság pénztáránál részvényét, melyet legalább 4 hét előtt saját nevére iratott szelvényeivel együtt letenni, hol az öt megillető szavazat számelméletű tételtérítvénnyel láttatik el.

Értesítés.

Ár frt

Egy duplafedelű valódi schweici (perfekta) tula ezüst óra	19.—
Egy duplafedelű omega óra	13.50
Egy duplafedelű ezüst óra pontosan regulázva	5.75
Egy valódi tula ezüst óra anker szerkezettel 7.—, cylinder szerkezettel	6.50
Egy jó erős nikkell óra	1.80
Egy jó duplafedelű nikkell óra	2.50
Egy legjobb minőségű ébresztő óra	1.80
Egy inga óra ütő szerkezettel	9.—
Egy ütő inga óra kisebb minőség	5.—
Egy iroda óra	3.—
Egy fali óra	2.50

Ékszerek bámulatos olcsó árban kaphatók:

FERDERBER TESTVÉREK

Színház-utca, 4. (Adorján-ház.)

Kossuth-utca, (Káptalan-ház.)

Bihar-kávéházal szemben.

Magyar Általános Hitelbank.

Teljesen befizetett részvénytőke 60,000.000 korona.

Tartalék alap 33,000.000 »

A Magyar Általános Hitelbank Nagyvárad **Piókja** (Bémer-tér, Bazárépület I. em.) foglalkozik a bankszakma összes ágaival. A **négyszázalékos Magyar Koronajáradék** junius 1-i szelvényeit már **j. hó 20-tól kezdve** jutalékmentesen váltja be.

Betéteket tőkekamatadómentesen **4 százalékkal** kamatoztat.

Hitel leveleket ad az összes külföldi piacokra, fürdőhelyekre.

Most jelent meg!

A modern rajzoktatás vezérfonala
II. kötete.

Írta: **Szűcs Izsó** iparisk. igazg., tanító-
képző intézeti rajztanár.

Tartalom: a) Rajzoktatás szemlélet
alapján, kézügyességi foglalkozásokkal
(kézi munkával) kapcsolatban. b) Kéz-
ügyességi gyakorlatok. Tanmenet 37
mintalapon 40 leckemintával.

Bolti ára 6 korona.

Megrendelhető: **Sebő Imre** könyvki-
adónál Nagyvárad.

Ugyanazon kiadásban megjelent: Szűcs
Izsó: »A modern rajzoktatás vezérfonala« I.
kötete. 6 korona. Tartalom: a) Előtanul-
mányok. b) ösztönszerű rajzoktatás.

Approbálva: 78494. sz. a. népiskolák-,
óvó-, és tanítóképzők s középiskolák
alsó osztályai részére.

Kivonat a hivatalos bírálatból... Számol
a hazai viszonyokkal, a tanítók jelenleg még
rajzbeli kiképzettségével... Művének minden
sorából a tárgy iránti szeretet, annak komoly
megfontolása és kitartó tanulmányozása szól.
Sok évi tapasztalat és kísérletei a rajzoktatás
terén becsesekké teszik e mű tartalmát...
Művének minden fejezete érdekes és beható
tanulmányra vall... Tárgyát szerző nagy kö-
rültekintéssel és alaposítással dolgozta ki,
amiért teljes elismerés is illeti... Rajzoktatás
sunk fejlődésére csak jótékony hatással lehet
e munka... 64

Pénz!

Olasó tőketörlesztéses kölcsonöket

10-75

évre folyósít, ugyszintén régi drá-
gáb kamatu kölcsonöket kicserél
(convertál) a lehető legrövidebb idő
alatt

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy
bérlését a legsikeresebb eredmén-
nyel közvetíti.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és finan-
cirozza

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár
bankbizományi és hitelforgalmi irodája

Nagyvárad, Mészáros-u. 2. sz.

Telefon szám 24.

27

Kapható minden felsőrangú vendéglőben és kávéházban

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy az eddig is jó hírnévnek örvendő
CSORDÁS TESTVÉREK fűszer és csemege üzletét átvettük, azt korsze-
rűen, a legjobb új árukkal berendezve

MEZEY JÁNOS és TÁRSA

törvényesen bejegyzett cégünk alatt tovább vezetjük, raktáron tartunk

NAPONTA FRISS TEA-VAJAT

Az általános fűszer, anyagáru és déli gyümölcsökön kívül, még mindennemű csemege-
árakat, sajtok, hidegfelvágottak, különféle conservákat, asztali- és csemege borok-
pezsgők, likörök, angol rum, kül- és belföldi cognak, friss töltésű ásványvizeket.

Vetemény magvakat, mindennemű gazdasági cikkeket.

A n. érdemű közönség szives támogatását kréjük, biztosítva t. vevőinket, szolid
árak mellett, becsületes és figyelmes kiszolgálásról. 40 **Telefon 249.**

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3 legfeljebb 3-4 watt fogyasztá-
közönséget, hogy **izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), szines
kaphatók. **A sima izzólámpa** különlegességek ugyancsak kartell áron
fényképész-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyanacsak kartell áron
kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyer-
gyánként 15 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári
ivlámpák árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága eivállalja

villamosvilágítási

erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávat
szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Moskovits

cipőgyár

Kossuth-utca

Helyi ipar.

24

Déli Jég és Viszontbiztosító Társaság

magyarországi osztálya

BUDAPEST, Váci-utca 20. sz. az „ADRIA” Birt. Társ.
házában.

Teljesen befizetett alaptőke . . . 3.000.000 kor.

Tartalékok 6.918.370 »

Ezen, a cs. és kir. szab. »Adriai bizto-
sító társulat« védnöksége alatt meg-
alakult iársaság biztosít különféle termé-
nyeket jégkár ellen a legkedvezőbb fel-
tételék és a legjutányosabb díjak mellett.

**Biztosítási ajánlatokat elfogad-
nak és felvilágosításokat kész-
ségesen adnak az »Adriai biz-
tosító-társulat« összes vezér-
fő- és kerületi ügynökei.**

Füügynökség Nagyvárad: Vermes Kornél

47

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodá-
val szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern styl
szerint. Vas, réz és hajlított fa-butorok rendki-
vül nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.

Kivánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Özv. Dr. Deákné

Fog műtermében

Lakik: **Nagyvárad Szilágyi
Dezső-u.** előbb (Apáca-utca) 18.

A legjobb amerikai anyagból
készít

fogakat

végez minden e szakmába vágó műveletet.

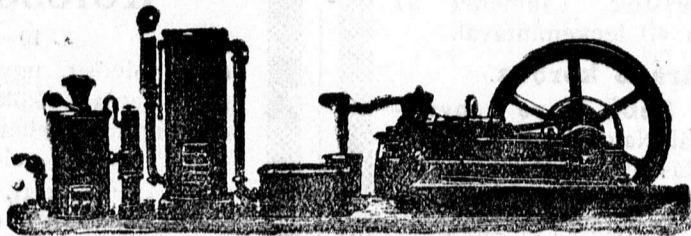
Oszers és Bauer motorgyára

Budapest, Podmaniczky-utca 18.

Ajánlja kitünő hírnévnek örvendő benzin lokomobiljait benzin lokomo-
bilos cséplőszelvényeit és

szívógáz-motorait.

1-2 fillér üzem-
költséggel. Elis-
mert elsőrendű
gyártmány!
Szodlitómör

kivitel! Kitünő
referenciák!
Kedvező fizetési feltételek!

Költségvetéssel és árjegyzékkel díjmentesen szolgálunk!

Lukács Aladár

*elsőrangú kalap-, fehérnemű- és uri-
divat üzlete*

Nagyvárad, Fő-utca.

Telefon 516.

**Lokomobilok, gőzcséplőgépek, benzinmotorok, aratógépek,
talajmivelő eszközök, teljes malomberendezések, stb. stb.**

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság

M. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége B.-pest.

HAÁSZ MANÓ női kézmű- és divatáruháza NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca elején

A költözködéshez szükséges szőnyegek, függönyök, garnitúrák,
paplanok, és matracok a legnagyobb választékban kaphatók.

Ugyszintén minden más nyári cikkek-
ben is gyönyörű újdonságok vannak.

51

Az árak pedig, tekintettel a nálam levő nagy forgalomra, a legolcsóbbak.